

Stev. 15

Leto V.

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Crnomelj, Koče

OD TEDNA DO TEDNA

Ne zanemarjajmo zborov volivcev!

Kakor pred jesenskimi volitvami naj bi ljudski poslanci tudi zdaj prihajali na množična zborovanja med svoje volivce — Gospodarsko pomoč našim okrajem moramo dvigniti tudi z vsemi domačimi razpoložljivimi sredstvi

Ljudski poslanec Ljudske skupščine LRS in predsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič je pred dnevi odgovoril uredniku »Dolenjskega lista« na več vprašanj s področja delavnosti naših občin, obeh okrajnih zborov in zborov volivcev.

Tovariši predsednik, zbori volivcev so ena najbolj demokratičnih in najpriljubljenejših oblik sodelovanja delovnih ljudi s svojo oblastjo. Kako se jih poslužujejo občinski ljudski odbori v našem okraju?

Zares je delo zborov volivcev ena najvažnejših in najbolj priljubljenih oblik sodelovanja volivcev in občin, tako za razvoj gospodarstva in komunalnih problemov, kakor za demokratičen razvoj naših občin. Žal jih občine v našem okraju vse premalo uporabljajo. Le pet občin je, kjer imajo redne zbre volivcev. Tako je n. pr. občina Gotna vas na zborih volivcev dala občanom obračun svojega dela za leto 1953, jih seznanila z gospodarskimi in ostalimi načrti ter se posvetovala z volivci o nalogah, ki jih čakajo letos.

Tam, kjer občine ne prirejajo zborov volivcev in ne razlagajo ljudem svoje politike in nalog, se dogaja, da volivci pritiskajo na občinske uslužbence: tajnik in administrativna moč sta na takli občini neprestano oblegana od množice ljudi. Take občine seveda ne morejo imeti reda v administraciji. V volilni enoti izvoljenega odbornika bi morali ljudje reševati pereča vprašanja občine. Dolžnost odbornikov je, da to ljudem-volivcem razlagajo in se z njimi posvetujejo.

Na nekaterih občinah trdijo, da nimajo z volivci o čem razpravljati. To seveda ne bo držalo. Če bi občine in njihovi odborniki hoteli razlagati ljudem, kaj vse delajo sleherni dan za njihov blagor in napredek kraja, bi imeli samo o tem že precej za razpravljati. Gospodarski razvitek in pereča vprašanja, ki jih ima vsaka naša občina, morajo zanimati slehernega državljanca — saj je od reševanja le-teh vprašanj v veliki meri odvisen napredek občin in okraja, s tem pa blagostanje nas vseh.

Zbori volivcev bi oti lahko povsod živahni. Če bi na njih obravnavali za ljudi življenjsko važna vprašanja, brez katerih ni nobena občina, bi bila tudi udeležba velika, ljudje pa bi začutili, da se občina in okraj zares trudita za naš nadaljnji razvoj.

Kaj misliš, tovariš predsednik, o sedanjih povezavi ljudskih poslancev z volivci?

Od volivcev do danes je nastopilo v našem gospodarstvu veliko važnih sprememb, ki so jih prinesle nove uredbe, določbe in predpisi. Vojna je Indokini postaja vse bolj nevarna, izvaja medsebojna sumničnja Vzroda in Zahoda, vse bolj smrtno po njunem direktnem vmešavanju, ki iz sedanjega malega obsega lahko prestopi meje toleriranja in zaneti se vse nevarnejši vojni požar. Tako imenovani ameriški načrti za zajetiv »komunistične agresije« v Indokini ni bil povsod, kjer je sunanj minister ZDA Dulles lokal podpore zanj, s prevetlikim navdušenjem sprejet. Označili so ga namreč za precej samovoljen podvig, ki lahko doseže prav nasprotni učinek od tistega, ki ga na zunaj kaže. Zato je sledilo tudi naglo Dullesovo potovanje v Evropo, da bi prečeni stališče Londona in Pariza. Uradna sporočila govore o popolnem soglasju, toda le kdaj so taka sporočila kako drugačna! Nemara pa so se v Washingtonu prenelili in hočejo nekoliko omiliti prvotno paniko okrog Indokine. Dulles je natočjal v Evropi še tudi druga vprašanja, čeprav so sprva napovedali, da bo imela njegova pot le Indokitajske namene.

Najbolje pa bi bilo, da bi končalo zalego tisto staro pravilo, da se s tuzno glavo dosti več doseže kot pa z zavihanimi rokavi. Zato moramo tudi v tem primeru zagovarjati edinole iskrena pogajanja in razgovore vseh prizadetih.

družbeni plan in proračun. S tem v zvezi je na terenu mnogo nerazčiščenih pojmov in vprašanj. Dobro bi bilo, da bi občinski ljudski odbor, v takih primerih sklicevali širša zborovanja ozir. posvetovala z volivci, na katera naj bi povabili tudi ljudske poslance dotičnih volilnih enot. Poslanci bodo lahko razložili ljudem vprašanja, ki jih najbolj zanimajo. Pred jesenskimi volitvami se je govorilo tudi o uradnih dnevih, ki naj bi jih poslanci imeli v svoji volilni enoti. O tem je bilo tudi posvetovalje ljudskih poslancev. Prevladalo je mnenje poslancev, da je najboljša povezava z volivci na zborih volivcev. Tam lahko poslanci odgovarja na razna vprašanja širšemu številu ljudi, kar je vsekakor bolj učinkovito, kakor če se spušta v podrobnosti v pisarni, kjer naj bi imel uradne ure.

Naročnike opozarjamo, da je naš novi tekoči račun pri MESTNI HRANILNICI v Novem mestu, in ima številko 616-H-T-24

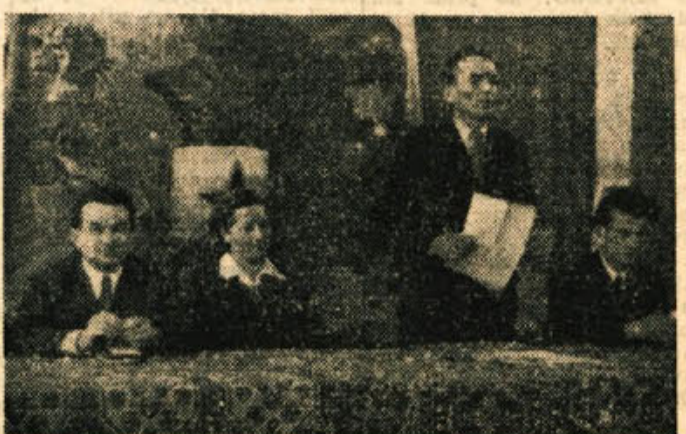
Ob izvolitvi zbora proizvajalcev smo precej razpravljali o njegovi vlogi. Moram reči, da naš zbor proizvajalcev se ni dobil pravega delovnega mesta v okrajnem merilu. Stari, zakorenjeni način dela je se dostikrat vzrok, da se ne moremo znebiti prejšnjih oblik. V pripravi za družbeni plan bi moral n. pr. okrajni zbor proizvajalcev kot celota

Koliko prispevata okrajni zbor proizvajalcev in okrajni zbor kadaljnji demokratizaciji dela naših občin? In sta naša svoj delovni in kakšno je njuno delo?

Ob izvolitvi zbora proizvajalcev smo precej razpravljali o njegovi vlogi. Moram reči, da naš zbor proizvajalcev se ni dobil pravega delovnega mesta v okrajnem merilu. Stari, zakorenjeni način dela je se dostikrat vzrok, da se ne moremo znebiti prejšnjih oblik. V pripravi za družbeni plan bi moral n. pr. okrajni zbor proizvajalcev kot celota

bolj sodelovati in krepke soodločati v delu. Poedini odborniki zbora proizvajalcev so zelo delavni in se tudi med sejmami OLO zanimajo za probleme gospodarskega sveta in delo ostalih organov.

Nadaljevanje na drugi strani.

Z okrajne konference ZKS v Crnomlju: delovni predsednik Janez Zunič med razpravo

„Revo'ucionar, legendarni junak - borec osvobodilne vojne...“

KOMEMORACIJE OB PRVI OBLETNICI SMRTI BORISA KIDRIČA

Lepo število Novomeščanov, zastopnikov JLA in množičnih organizacij je 11. aprila ob desetih dopoldne napolnilo prostor na Vratih in pred Kidričevim trgov ob spominski slovesnosti za prvo obletnico smrti narodnega heroja Borisa Kidriča. Pred njegovim dopravnim spomenikom je bil položen velik venec pomladnih rož, godca JLA pa je zaigral žalostinko. Pevski zbor kulturnega društva Dušan Jereb je zapeel Simonitijevo žalostin-

ko, Pesem komandanta Staneta in Zemljo slovensko. Jednat in pristen spominski nagovor v čast velikemu pokojniku je imel Franci Kolar, član OK ZKS Novo mesto. Orisal je njegovo pot in lik revolucionarja in borca za pravice delavskega razreda, za svobodo domovine in posameznika. »Kidrič, to je bil naš največji revolucionar, bil je tvorec in voditelj Osvobodilne fronte, bil je legendarni junak - borec na-

jega boja za svobodo. Bil je velik mož in velik človek; naša socialistična, svobodna domovina, naša socialistična, svobodna Jugoslavija je v veliki meri sad njegovega neumornega dela, revolucionarne vneme, v kateri je gorel in izgorel. Bil je čist lik komunista, bil je graditelj. Za zaključek te globoko pietetne svečanosti je godba JLA zaigrala še Chopinovo žalno koracnico.

Prve obletnice smrti nepozabnega tovariša Borisa Kidriča so se spomnili z javnimi žalnimi svečanostmi tudi v Kočevju in mnogih drugih dolenjskih krajih. Povsod so govorniki poudarili, da to med nami vedno živ spomin na tovariša in borca, ki se je z vsem svojim bitjem boril pod veliko zastavo socializma.

Do jeseni bo tlakovana cesta do novomeške železniške postaje

V preteklem tednu so začeli delavci Splošnega gradbenega podjetja »Pionir« s pripravljanimi deli za dotakovanje ceste od stavbe OLO do novomeškega kolodvora. Približno 800 m ceste bodo tlakovali do konca septembra. Promet na cesti Ljubljana-Zagreb bo z ureditvijo tega dela sedanje glavne ceste izboljšal, kar je posebno važno z ozirom na povečan promet med gradnjo nove avtoceste.

Pripomnimo ob tej priložnosti, da bi bilo čimprej treba tlakovati tudi odcepe s križišča v Kandiji. Nujno bi bilo treba urediti vsaj del Trdinove ceste, odcep do bolnišnice in Kandiji in cesti v Zabo vas. Bitno, ki zdaj pozdravlja domačina in tujca na teh treh prihodih v mesto, nam ni v čast.

Komunalne in gospodarske zadeve Kočevia

O komunalnih vprašanjih je bilo v mestu že dosti razpravljano na zborih volivcev in na seji LO MO. Stanje se je v marsičem izboljšalo, je pa še cela vrsta stvari, ki čakajo ureditve in rešitve. Če je videl človek mesto pred tremi leti — blatne ceste in ulice, popolnoma neurejeno kanalizacijo in vodovod, kjer je bilo leglo tifusa in drugih nalezljivih bolezni, se danes nehotе vpraša, kako so bile vse te nadloge sploh odstranjene in urejene. Stanje v mestu se je bistveno spremenilo, prav tako se je spremenil od-

stavb v mestu ter delno urejena kanalizacija. Navzlic vsemu temu je ostalo še polno nerešenih zadev. Naprimer javno kopalnice, ki je za delavce in ostalo prebivalstvo mesta nujno potrebno, postavitev tržnice, zgraditev javnega stranišča, popolna ureditev kanalizacije itd. Te stvari se letos najbrže zaradi drugih važnejših in večjih ne bodo uredile. Kljub temu je za leto predvidena vrsta nujnih del. V tem mesecu bodo pričeli graditi nov jez in delno urediti vsaj strugo Rine, za kar je namenjenih 20 milijonov dinarjev. S tem bo mesto veliko pridobilo, saj se bo znebil nesnage in umazanije, ki ima svoje leglo v Rini. Poleg tega bo kanalizacija speljana pod novi jez, tako da bo struga čez mesto čista.

Nadaljne investicije, 25 milijonov dinarjev, so odobrene za gradnjo vodovoda v Stari cerkvi. Poleg tega pa bo letos vloženi precej investicij v industrijo. Namesto prejšnje tekstilne tovarne je predvidena nova kemična tovarna za proizvodnjo raznih lepil. Z dograditvi-

ben dogodek, ki je za napredek teh znanih partizanskih krajev prava prelomnica v njihovem gospodarskem in kulturno-prosvetnem življenju, so praznovali v Gabrju skupno z mnogimi stariji partizani, aktivisti in prijatelji.

Ob desetih dopoldne se je zbralo nad pet sto ljudi ob spomeniku padlih borcev sredi Gabrja. Med vaščani smo opazili zveznega poslanca inž. Jožeta Levstika, republikanskega poslanca Franca Pirkoviča in Viktorja Zupančiča, člana Glavnega odbora SZDL Slovenije Franca Lubeja, dr. Marjana in Maro Dermastja, Petra Avblja, predstavnike večjih novomeških podjetij, Staneta Škrabarja, urednika »Tovariša« in predsednika Novinarskega društva Slovenije ter večje število dolenjskih aktivistov.

Jože Gazvoda, predsednik brusniške občine, je začel lepo slovesnost s pozdravom gostov in domačinov. Zahvalil se je predstavnikom ljudske oblasti za pomoč republike in okraja, da so po bližjih letih prišli tudi ti partizanski kraji do elektrike. Nato je zapeel gabrski pevski zbor, pionirji pa so po zdravili goste z gorjansko resnico rožmarinom. Okoli spomenika, je potem za minuto utihnil sum dneva: v spominih so pohiteli zbrani k tovarišu Borisu

V NOVOMEŠKI MESTNI HRANILNICI JE ŽE SKORAJ 8 MILIJONOV DIN HRANILNIH VLOG

V zadnjem času je znova narastel dotok hranilnih vlog v Mestno hranilnico v Novem mestu. 8. aprila letos so imeli vlagatelji Mestne hranilnice za 7.636.925 din hranilnih vlog, na tekočih računih pa 2.477.255 dinarjev. Stevilke prepričljivo dokazujejo, da narasča zaupanje naših delovnih ljudi v domači denarni zavod. V dobrih 6 mesecih je Mestna hranilnica sprejela tudi večje število prešenj za kratkoročna posojila delavcem, nameščencem, kmetom in obrtnikom. Do začetka aprila je odobrila posojilcem že 8 milijonov in 400.000 din posojil.

Denarni promet, ki narasča v Mestni hranilnici iz meseca v mesec, potrjuje potrebo po obstoju tega zavoda. Hranilnica obrestuje hranilne vloge po 5 odstotkov na leto; njena glavna naloga je zbrati odvisna denarna sredstva prebivalstva in s ta-ko zbranim denarjem pomagati tistim, ki so v trenutni zadregi. Žal marsikje naš ljudje, posebno na deželi, iščejo denar doma in ga skrivajo po skrivanj, v negovnicah in na podstrežjih, namesto da bi ga imeli na varnem v hranilnici, kjer bi jim poleg tega prinašal lepe obresti. Tajnost hranil. vlog je zajamčena; samo sodni senat lahko v slučajju potrebe zahteva vpogled v hranilno vlogo stranke. Prav bi bilo, da bi po solah, podjetjih in društvi bolj kot doslej priporočali varčevanje. Tudi iz malih vlog narastejo v mesecih in letih lepe vsote, ki jih hranilnica lastniku vsak čas in brez vseh ovir izplača.

V Gabrju so oslovili elektrifikacijo 8 vasi

Zadnja nedelja bo šla med dogodek, ki je za napredek teh znanih partizanskih krajev prava prelomnica v njihovem gospodarskem in kulturno-prosvetnem življenju, so praznovali v Gabrju skupno z mnogimi stariji partizani, aktivisti in prijatelji.

Ob desetih dopoldne se je zbralo nad pet sto ljudi ob spomeniku padlih borcev sredi Gabrja. Med vaščani smo opazili zveznega poslanca inž. Jožeta Levstika, republikanskega poslanca Franca Pirkoviča in Viktorja Zupančiča, člana Glavnega odbora SZDL Slovenije Franca Lubeja, dr. Marjana in Maro Dermastja, Petra Avblja, predstavnike večjih novomeških podjetij, Staneta Škrabarja, urednika »Tovariša« in predsednika Novinarskega društva Slovenije ter večje število dolenjskih aktivistov.

Na šolskem dvorišču so slavnostno nadaljevali s pregledom opravičenega dela, ki je vredno nad 19 milijonov din. Nad pet milijonov din so prispevali pabivalci sami s prostovoljnim delom in gradivom, za kar prav gotovo zaslužijo priznanje. V kratkem bodo dobili elektriko tudi prebivalci Pangre grma, Hrušice in Vel. Slatina. O napredku podgorjanskih krajev, ki jim prinaša elektrika poleg luči tudi duh novega časa, je nato govoril ljudski poslanec Franc Pirkovič — Cort. Sporočil je zbranim množico, da prispeva republika za elektrifikacijo Podgorju še tri milijone din, okraj Novo mesto pa nadaljnja 2 milijona din. To je skromna odločitev krajev, ki so v letih revolucije dali vse svoje sile za zmago nad okupatorji.

Za pravilno izkoriščanje sredstev socialnega zavarovanja

Na redni trimesečni skupščini socialnega zavarovanja v Novem mestu 29. marca letos so delegati skupno s izvršnim odborom obravnavali predvsem zaključni obračun lanskega poslovanja ter proračun dohodkov in izdatkov za letoš.

Da upravičenci še vedno smatramo, oziroma izkoriščajo klimatsko zdravljenje v raznih zdraviliščih za luksuz, kažejo številke. Od zavarovanih delavcev jih je šlo na klimatsko zdravljenje lani komaj 0,6%, od uslužbencev pa kar 5%. Tretjina koristnikov klimatskega zdravljenja so bili vsi zavarovanci. Bo potrebna tudi tu strožja ocena, kdo naj gre na tako zdravljenje, tako so sklenili na skupščini. Sploh je potrebna strožja družbena kontrola nad izkoriščanjem sredstev socialnega zavarovanja. Prepričati je treba vsako neupravičeno okoriščanje, da bo več denarja na razpolago za resnično lajšanje bede in zdravljenje delovnih ljudi. Od lanskih prihrankov so na skupščini dodelili 50% za rezervni sklad, 25% za opremo ambulanc, 15% pa za socialno varstvo, dočim je ostalo za prosto razpolaganje 10%.

Zavarovalci in njihovi svojci bodo kmalu tužili dobro stvar tistih 25% lanskega viška. Iz tega denarja bodo namreč kupili opremo za zdravstveni dom v Novem mestu, kateremu manjkajo najosnovnejši pripomočki, uredili pa bodo tudi zdravstveno ambulanto v Škoc-

Povprečno je lani imel urad na seznamu 7203 zavarovance. Od teh je bilo v bolniškem stanju povprečno 2,11%, kar je razmeroma malo. Urad je lani plačal upravičencem 34.254 zdravniških pregledov, po 111 dinarjev povprečno pregled, dalje 42.300 receptov po 153,8 din. Za 74.723 bolniških dneh pa se je zdravilo 2966 bolnikov-zavarovancev. Povprečna cena zdravilnega dne v bolnišnici znašala 790 din. Skupni zavarovalci, upokojenci in njihovi svojci imajo sedaj zdravstveno zaščito v novomeškem okraju komaj 28.000 prebivalcev. Kako razširiti zdravstveno zaščito še na privatne obrtnike in kmete ter člane kmetijskih združenj, je zelo resno vprašanje, ki ga bo treba prej ali slej rešiti.

VREME

za čas od 14. do 25. aprila. 16. aprila suho vreme. Med 18. in 19. aprilom deževno in hladno. Prihodnje dni kratkotrajno izboljšanje, zatem ponovno padavine. 23. ali 24. IV. zlasti močan dež. 25. aprila se bo vreme izboljšalo.

FOX daje čevljem blešče

Iz razgovora s tov. Viktorjem Zupančičem

(Nadaljevanje s prve strani)

Delo odbornikov okrajnega zbora pa se žal še vedno vse premalo obični na občinah. Občine nimajo zadostne pomoči od okrajnih odbornikov, čeprav živijo slednji med njimi. Imamo še vedno odbornike, ki so odborniki le na seji OLO; ko pride tak odbornik domov, pa ne dá od sebe nič.

Zdaj polagamo vso skrb na komisije. Seje so bile doslej pripravljene preveč formalno. Če smo sprejeli odlok, so odborniki zanj sicer glasovali, niso ga pa v podrobnostih poznali. Zdaj pripravljajo gradivo za seje komisije, tako n. pr. komisija za organizacijska vprašanja, za proračun in za družbeni plan. Upam, da bo prihodnja seja OLO še ta mesec pokazala, da se odborniki zavedajo svojih večjih pravic, pa tudi dolžnosti.

In sveti pri občinskih ljudskih odborih?

Ti sveti se niso zaživeli, kakor bi bilo potrebno. V okraju imamo n. pr. pet občin, kjer svetov sploh še niso izvolili ali pa se ti še niso sestali. Pri občinskih svetih doslej niso sodelovali in moramo tudi v tem videti enega izmed vzrokov, da niso to, kar bi morali biti. Občine imajo šibko finančno plat, nerazvito občinsko gospodarstvo in marsikje tudi odbornike, ki nimajo smisla za gospodarski razvoj posameznih krajev. Treba bo znati poiskati lokalne možnosti za izboljšanje gospodarstva in komunalnih prilik v občini. Pobud je veliko, le občine in sveti jih dostikrat ne znajo izkoristiti.

Da pa občinski sveti ne delajo, je delno krivda tudi na svetih pri OLO, ki bi morali najti večjo povezavo s sveti pri občinah. Predsedniki svetov pri OLO in načelniki bi se morali udeleževati sej občinskih svetov ter jim nuditi pomoč. Napredek in uspehi, ki jih opažamo v delu svetov pri OLO, bo treba prenesti tudi na občinske svete in le-tim pomagati.

Tovariši predsedniki, bralce Dolenjskega lista zelo zanimajo vsa vprašanja v zvezi z letošnjo republiko pomočjo gospodarsko zaostalim predelovalnim republiko. Mislili, da bo odgovorna dolžnost lokalnih činiteljev, da se vrednost te pomoči čim bolj dvigne tudi z uspešnim vseh domačih razpoložljivih sredstev.

Vsekakor je pomoč, ki jo prinaša letos družbeni plan zaostalam okrajem ukrep, ki ima zreden pomen za Dolenjsko in Kočevsko. Iz svojih dosedanjih dohodkov naši okraji ne bi mogli razviti nove industrije ali dvigniti dosedanjih obratov na višino, ki bi nam zagotovila zadostna sredstva za nadaljnji gospodarski vzpon.

Za novomeški okraj lahko rečem, da je pomoč v višini 220 milijonov din zelo velika. 115 milijonov bo šlo za izboljšanje industrije in njene proizvodnje. Investicije so namenjene predvsem rudnikom Kremenca, ki ima v okraju bogate zaloge kremenčevega peska. Pred nami je razširitev proizvodnje v opekarini Zalog in gradnja tovarne vodnega tečala, ki ima v okraju svojo osnovno surovino. Ostali denar je namenjen za gradnjo vodovoda v Novem mestu in Suhri krajini, za dograditev ceste Novo mesto-Kolodvor, za vodovod v Dol. Toplicah in 30 milijonov din za prispevek

vodovodu Stična-Trebnje-Dobrnico.

Nepripravilo pa bi seveda bilo, če bi videli pred seboj zdaj samo teh 220 milijonov dinarjev. Občine, naše množične organizacije, predvsem pa Socialistična zveza delovnih ljudi bodo morale zajeti vse delovno ljudstvo, da bo tudi samo čimveč prispevalo pri zemeljskih delih, z vošnjami, lesom in v drugih oblikah. Vrednost investicij moramo za lastni sredstvi in prostovoljnimi delom kar najbolj dvigniti. Ne smemo čakati, da bo vsako delo plačano, sicer nam bo denar hitro skopel. Nepripravilo bi bilo, če bi v republiko pomoči videli samo obliko neke vrste trajne politike do zaostalih krajev, na katero bi se zanašali. Smo v borbi, kjer moramo sodelovati z vsemi našimi razpoložljivimi sredstvi. Postaviti se moramo čimprej na lastne noge, da ne bomo samo prosili za pomoč.

Velika naloga okrajnega zbora proizvajalcev je, da bo poskrbel za kar najbolj učinkovito izkoriščanje pomoči, ki jo bomo letos dobili. Tudi industrija, ki jo že imamo, mora poskrbeli, da izboljša in dvigne proizvodnjo. Dokazati mora, da je sposobna življenja in da bo koristila pri nadaljnjem razvoju okraja.

ja. Odpraviti bo treba seveda tudi dosedanje napake v samoupravljanju.

Precej je razpravljanja o gradnji lesnega industrijskega kombinata v novomeškem okraju. Ali je letošnja pomoč republike namenjena tudi tej gradnji?

Za rešitev dolenskega vprašanja je postavitev lesno industrijskega kombinata ključno vprašanje. Letos bodo pripravljene načrti za to veliko

sodobno podjetje, ki bo zgrajeno v prihodnjih letih nekje med Stražo in Prečno, verjetno v bližini tovarne Zalag. Kombinacijo bo izdeloval veliko število ljudi; izdeloval bo končne lesne izdelke s predelavo odpadkov vseh vrst lesa. Za načrte so letos finančna sredstva zagotovljena. To bo prineslo rešitev za zaposlitev odvečne delovne sile, zaščitili pa bomo tudi naše gozdove, katerim mora Dolenjska posvetiti vso svojo skrb.

Alkohol razbija družine

Dolga, nepregledna je veriga gorja, ki ga povzroča morilec — alkohol Dan za dnem se odigrava v številnih družinah več ali manj znane tragedije; koliko solza in bridkosti pa ostane skritih zunanjemu svetu za stenami domov. Pred sodišči se tupatam odgrne zavesa; življenje se pokaže takšno kakršno je — kruto, težko in mučno v družinah, kjer domuje alkohol.

Pred sodniki okrožnega sodišča se je zagovarjala 51-letna kmetica Marija Stefančič iz Gor. Vrhpolja pri Sentjerneju. 21. decembra lani je okoli dveh popoldne pred svojim domom v Gor. Vrhpolju udarila svo-

jega moža Franca Stefančiča s triletim meterskim polemom po glavi, da mu je počila lobanja ter je na posledičah udarca pononi umrl.

Kaj se je pokazalo na razpravi? Mož jo je večkrat pretepal, zapil vse denar, ki ga je kot čevljar postrani zaslužil, za vzgojo otrok se ni brigal. Niti ni prispeval za vzdrževanje družine. Zagrejena se je odvrnila od njega. V jeseni 1952 ga je zaradi surovosti prijela in udarila s toplo vodo, ki je bila nato tudi posvarjen in kaznovan. Stanje pa se ni mnogo popravilo. Lani 21. decembra se je Stefančičeva vrnila s sinovca doma, pa je našla domačo hišo zaklenjeno. Pri sosedu ji je mož vrzel ključ in jo pri tem sunil z nogo, nato pa jo je popolodne na dvorišču dvakrat udaril z roko po glavi in ji zatem utal glavo ob polena, kjer je malo prej s sinom napravljala drva. Ko jo je suval, je padla, a se spet pobrala, pri tem pogrebila položeno in s njim udarila moža po glavi. Mož, ki se je medtem vrnil s sinom, je po udarcu omahnil, nato pa odšel v hišo, kjer je posedal po postelji in počel. Popoldne si je pripravil sekuro, da bi se z njo totil žene, ki pa mu je s sinom vred ušla. Pononi je zaradi krvavitve v možganih umrl.

Sodišče je po pretresu vseh okoliščin izpremenilo obdolžnico, ki je Stefančičevi očitala uboj; ugotovilo je, da je mož umrl zaradi posledic težke telesne poškodbe. Sodniki so verjeli odkritemu priznanju stotriku in jo obsodili na 5 let strogega zapore.

Tudi v tej družini je alkohol opravičil svoje moč na pokopališču, ženo v zapor, domočinja pa je ostala sama. Stari, zavedaje se velike odgovornosti pred družbo in lastno družino: ne dajejo otrokom alkohola, odvračajo jih z dobro vzgojo od pijančevanja! Če vam je pri srcu usoda otrok, jih varujte pred alkoholom!

Čitajte in širite
»Dolenjski list«!

Novice iz Kostelske doline

Pomoč, ki je bila dodeljena iz republikih sredstev gospodarsko nerazvitim slovenskim krajev, se v zadnjem času čuti tudi v Kostelski dolini. Vsekakor je največji korak k dvigju življenjske ravni Kostelcev elektrifikacija, ki bo letos zajela večji del kostelske občine. Znatno pomoč prebivalcem kostelske doline bodo prinesla tudi gradbena dela na cesti Fara pri Kočevju—Stari trg ob Kolpi. Zelo verjeto bodo letošnji začeli prestavljati tudi znameniti Čolnarski klanec na cesti Kočevje—Deinice. Ureditev cest pa bo pomenila tudi solidno podlago za turizem, ki se vedno bolj razvija, pri čemer gre zehvala športnemu ribolovu v Kolpi in naravnim lepotam kraja.

Občni zbor kmetijskih združenj v Fari in Banji loki so spet pokazali, da je finančni uspeh združenj v pasivnih krajih odvisen od prometa z lesom. KZ v Fari pa je brez lesnega odseka vendarle dosegla soliden finančni rezultat (500.000 din čistega dobička). Tudi ustanovitev pospeševalnih odsekov, ki je velik uspeh, ki bo prinesel do polnega izraza šele čez nekaj časa. Zadruga je prevzela organizacijo osuševalnih del na močvirnih površinah v dolini Kolpe. Pred-

Okrajno gradbeno podjetje Črnomelj pred novo gradbeno sezono

29. marca je zasedal delavski svet gradbenega podjetja v Črnomlju. Na zasedanju je svet sprejel zaključni račun za leto 1953 ter pretresel razmere za podjetje. Od ustanovitve leta 1946 se je podjetje lepo popravilo; opravilo je mnogo obnovitvenih del, zgradilo pa tudi več novih stavb in poslopj, ki so Bell krajini v ponos. Po-

leg osnovne gradbene dejavnosti ima podjetje v svojem sklopu še stranske obrate: apnenico, peskolom, mizarstvo, mehaniko, ključavničarstvo in plekarstvo delavnico ter avtopark za tovorne prevoze. Vsi ti obrati trpijo občutno pomanjkanje mehanizacije in strojev, saj so opremljeni z njimi le do 30%. Občutno je tudi pomanjkanje strokovnega kadra, ki ga ne morejo dobiti predvsem zaradi slabih stanovanjskih razmer. Podjetje stalno zaposluje okrog 150 ljudi, ima pa le enega tehnika. Ker ima podjetje znatno preteklo obratni kredit in nedisciplinirane investitorje, ki ne plačujejo redno svojih obveznosti, je prišlo v minulem letu v občutno krizo, ki se je izrazila v minimalnih plačah.

Navzle vsem tem pomanjkljivostim je kolektiv družbe živahno dejavnost ter dvignil družbeni brutto produkt od 43 na 85 milijonov. Zadnje mesece so znatno okrepili delovno disciplino ter dosegli povprečni fond 10.000 din na osebo, poleg tega jim je ostal še višek, tako da bodo dobili vsi zaposleni različno zaostalih plač. Uspešnemu razvoju je znatno pripomogla tudi močna konkurenca novomeškega gradbenega podjetja »Plonir«, ki je pričelo graditi v Črnomlju večje stavbe in nazorno pokazalo, kako se uporažlja vmes konkurenca in bodo bližnji stroji in delovna sila.

Letos se obeta Bell krajini živahna gradbena dejavnost, ker bo vloženih precej investicij v industrijske, stanovanjske in druge gospodarske objekte. Investitorji bodo oddajali dela na licitacijah, na katerih bo podjetje, ki niso tehnično opremljena, na slabšem. Za to sezono se je gradbeno podjetje notranje reorganiziralo, nabavilo si je tudi nekaj potrebnih strojev, tako da bo letos lahko sprejelo večja dela. Dobili bodo še enega inženirja in tehnika ter uvedli norme o porabi materiala in vrednosti opravljenih

del. Poostri bodo kontrole neupravljenih izostankov in beleženjskih dopustov, saj so lani zaradi njih izgubili nad 300.000 din.

V podjetju se je uveljavilo delavsko samoupravljanje, v katerem so živo posegli delavci, ki se zavedajo svoje odgovorne naloge. Tako je upravni odbor v stalni povezavi s sindikalno podružnico, s katero rešuje vse zadeve podjetja. Za še večji razmah svojega podjetja so sklenili prevzeti okrajno opekarino, v kateri bodo še letos izdali en milijon zidakov. V prihodnjih letih, tako računajo, bodo krili vse potrebe Bele krajine z opeko in jo tudi izvažali.

Janez Vitkovič

Komemoracija v Črnomlju

Tudi Črnomelj je počastil spomin pokojnega Borisa Kidriča s spominsko Komemoracijo, ki je bila v nedeljo 11. aprila 1954 ob 11. uri v Prosvetnem domu. Spominski govor o delu in življenju pok. Borisa Kidriča je imel predsednik OLO v Črnomlju Janez Zanič, vsi prisotni pa so z enominutnim molkom počastili spomin komisarja Petra Kalana.

Ped vodstvom dirigenta profesorja Bartola je glasila godba žalgrala žalno pesem, nato pa je Zanič vsi prisotni povedal, da je spominski govor o delu in življenju pok. Borisa Kidriča, občuteno zapel pesem »Lipa zelenila je...« Na spominski svečanosti je sodelovali tudi mladinski zbor črnomeljske gimnazije pod vodstvom zavzete Anje Pečnik, ki je ubralo zapel dve pesmi.

Prireditelji so okusno opremlili oder v Prosvetnem domu s socialistično in državno zastavo ter sliko pok. Borisa Kidriča. Vsa žalna svečanost je bila najlepši dokaz, kako živ je Boris Kidrič—Peter Kalan v srcih Črnomeljcem, ki so ga komaj pred desetimi leti pozdravili v isti dvorani na zgodovinskem zasedanju SNOS. Bela krajina se zaveda nenadomestljive izgube enega največjih sinov naše domovine, ki je v dneh revolucije sodeloval v vojni, ki je bila prva, in postavitev spomina Borisa Kidriča tako občutna in prišrtno topla tudi v Črnomlju, ki Petra Kalana ne bo nikdar pozabil.

ing. Slavko Volk

Ne pozabimo na sončnice!

Najvažnejši del setve je izbira pravega semena. Če posadimo pravilno seme v dobro pripravljeno zemljo, se nam ni bati, da ne bi imeli zadostnega uspeha in da ne bi pridelek bil bogato plačilo za naš trud. Zato moramo sedaj, predno bomo posejali spomladanske kulture, obratiti pravilno seme in ga posejati v dobro pripravljeno zemljo.

Letošnja zima je zemljo spčila, zrahljala in tudi s spomladanskim dežjem za-

dostno namočila. Narava je poskrbela za svoje, mi pa moramo pripraviti še ostalo za setev in pridelek bo moral biti bogat.

V naših krajih so se sončnice popolnoma udomačile; prejšnja leta jih je bilo posejanih kar mnogo, posebno med koruzo, krompirjem in okopavinami ter na obrobkih njiv. Prepričali smo se, da je tudi sončnica dober pridelek. Važno pa je, kakšne vrste sončnice pridelujemo. Zato moramo sedaj pri setvi uporabiti izključno le dobro seme. Imamo namreč več vrst sončnic. Domače vrste sončnic so se izrodile, ker imajo zelo debelo in naphnjeno luščino, jedrca pa je majhna. Teža teh sončnic je zaradi tega zelo majhna. Te sončnice zrastejo visoko in potrošijo mnogo več hrane iz zemlje.

Sončnice besarabske vrste, ki so temno sive barve, pa imajo tenko luščino in debelo jedrce. Teža semena je neprimerno večja kot pri domači vrsti. Tudi zrastejo te sončnice dosti niže in zato ne trošijo toliko zemlje. Če upoštevamo pridelek domače vrste z besarabskega ugotovimo, da je besarabskega semena iz posamezne rastline po številu sicer manj, vendar pa je količina težja kot od domače vrste. Zaradi tega je jasno, da bomo sejalci letos izključno le besarabske sončnice, ki nam daje več kot domača vrsta.

Razen tega, kot smo zvedeli, bosta obe tovarni olja v Sloveniji letos odkupovali seme besarabske vrste tako, da bosta plačevali to seme z oljem in sicer 2 kg za 100 kg več, kot za seme domače vrste.

Seme besarabske sončnice lahko nabavi vsak v svoji kmetijski zadrugi, ki naj ga naroči pri oljarnah. L. P.

NOVI ŠVEDSKI NYLON

Neka tovarna v Nordkjetingu na Švedskem je iznašla takolnovegovni krdeni nylon, ki je mnogo bolj trden od vseh sintetičnih vlaken. Novi proizvod, ki je zelo podoben mehki volni, izdelujejo v obliki tkanine, ki se ne mečka.

SOLEA EMULGIT za SONČENJE
ULTRA OLJE za višinsko sonce

OBČINA ŠKOCJAN — NJENE TEŽAVE IN USPEHI

Občinska pisarna v Škocjanu je bila zadnje dni marca polna strank in uslužbenec so imeli dela čez glavo. Kajti do 31. marca je bil rok za prijavo sprememb v katastru; posej se bo namreč davek kmetom odmerjal na osnovi čistega katastrskega donosa. V desetletjih so nastale precejšnje spremembe v kulturah na posameznih parcelah; ker je pa kultura poleg površine zemlje in bonitetnega razreda podlaga za obračunavanje katastrskega donosa, je treba vnesti v kataster dejansko stanje. Skoraj cel mesec je bil dobočen za prijave, vendar so mnogi prišli šele zadnje dni in delo se je nakopilo. Ta je parcelo prodal, pa še ni uredil prepisa, drugi ima sedaj na parceli travnik, kjer je bila prej njiva, in podobno. Mnogim bo lahko ustrežni, vsem pa ne; nekateri nimajo nič posestnega lista pa tudi parcelnih števil ne vedo.

Navzle velikemu delu v pisarni sem vendar ujel priliko in se pogovoril s predsednikom

in uslužbenec o zadevah škočjanske občine.

Nedelavnost svetov

Takoj moram poudariti, kako velikega pomena so delavnost, prizadevni sveti pri občinskih ljudskih odborih. Kjer sveti dobro delajo, tudi občina dobro svizta. To se posebno čuti v Škocjanu, kjer so sveti le na papirju, vse delo pa sloni na rami občinskega ljudskega odbora, oziroma na uslužbenecih, zlasti to občutita predsednik in tajnik. Lanski svet je spal, letošnji, novozvoljeni, pa se tudi še sploh niso sestali, zato ni moglo priti do pravega, uspešnega sodelovanja volivcev z občinskim odborom pri reševanju gospodarskih in drugih zadev občine. Krivi so v prvi vrsti izvoljeni predsedniki in člani svetov, ktrivi je pa tudi sam ljudski občinski odbor, ker jih ni vpregel v delo in jim zadal stvarnih nalog. Tako v Škocjanu površnih opazovalec res dobi vtis, da o vseh zadevah odloča le osek krog ljud ali celo posameznik.

Ljudje radi pomagajo

Kdor bi menil, da volivci škočjanske občine niso voljni sodelovati z organi ljudske oblasti pri reševanju gospodarskih

vprašani, bi bil res v smoti. O tem pričajo zadnji zbori volivcev v posameznih vaseh, razen v Škocjanu samem, kjer se po dvakratnem sklicanju zbor ni bil sklepčen. Na zborjih volivcev po vaseh so največ obravnavali obnovo številnih manjših mostov ter nujno potrebno popravilo potoj in cest. Na pomočju občine je vsaj šest mostov, oziroma mostičev, ki jih je treba takoj popraviti; na enem takih mostov se je zadnje ubil konj. Ljudje bi najraje videli, da bi vsa pota in ceste vzdrževala občina iz svojega proračuna, kar seveda ne gre; za pota morajo skrbeti predvsem tisti, ki jih uporabljajo. No, sedaj se bo obrnilo na bolje. Občani so obljubili pomagati, marsikdo se je že zavezal, da bo opravil gostonj vsa dela in voljnje, le gradivo bo morala priskrbeti občina ali okraj. V nekaterih vaseh so izvolili posebne komisije, da razmerljivo glavna pota in odredijo posamezne odseke koristnikom po velikosti zemlje, ki pa bodo morali prispejati jim dobičino pota popraviti na svoje stroške.

Volivci so razpravljali tudi o sadjarstvu in živinoreji ter dvl. ju hektarskega donosa, za pravilno in pravočasno čistjenje ter skropiljenje sadnega drevja so pa izvolili posebne komisije.

Občinska podjetja

Prav malo ima škočjanska občina svojih podjetij. Čevljarstvo delavnica bolj hira kot napreduje, obnovitveno podjetje je šele v razvoju. Z občinsko trgovino imajo slabe izkušnje, ker je že dvakrat šla na kant. Občinski odbor je že večkrat razpravjal, da bi vnovič ustanovili trgovsko podjetje, toda zaradi dosedanjih slabihkušenj se še ni odločil. Nedavno so ustanovili novo občinsko podjetje »Jermenanov«, ki bo v kratkem začelo obratovati. Radi bi ustanovili tudi mizararsko-kolarsko in sodarsko podjetje, ker imajo za tovrstno dejavnost prave posebno ugodne pogoje. Vprašanje so le primerni prostori. Ker ne gre drugače, bodo morali zgraditi primerno delavnico, načrt so si že oskrbeli.

Prosveta in zdravstvo

Pomembna pridobitev za Škocjan je obnovljena in dozdana šola s prav lepo in veliko dvoranami za prireditve. V dvorani je postavljena oder in domači igralci so se prvič predstavili 4. aprila s Finžarjevo dramo Razvaljena življenja. Slovensko pa bodo odprli dvorano na občinski praznik 23. maja.

Letos bo dobil Škocjan tudi prepotrebno zdravstveno ambulanto, za katero se občani že

Igralska družina v Dobrnici ob uprizoritvi »Babilona«

IZ NAŠIH KRAJEV

Vesti iz Ilove gore in Rače

Na Ilovi gori je bil pretekli mesec gospodinjstki tečaj. Ob zaključku so tečajnice priredile razstavo, katera je bila prav dobro obiskana. Razstava je bila v novi šoli, ki je ponos zgodovinske Ilove gore.

Ker je naš kraj tudi lepa razgledna točka in prihaja k nam vedno več tujcev, bi bilo potrebno vsaj eno primerno gostišče, sedaj ni uro daleč nobena. Pričakujemo, da se bo za to zadevo pozanimala okrajna gostinska zbornica. Upamo, da bo še letos tudi pri nas zavetila elektrika. Kmetje že dovažajo les za elektrifikacijo vasi.

Poleg tega imamo še vrsto gospodarskih zadev, ki jih je treba reševati. Mislimo pri tem zlasti na gradnjo dobrih vaških vodnjakov, ker moramo ob vsaki suši voziti vodo iz uro oddaljene Rače. Potem je vprašanje gradnje ceste. Zemlja pri nas je zelo primerna za sadjarstvo in vrtiljak, da bi se morali te donosne gospodarske panoge lotiti takoj.

V Račni je bila prejšnje nedelje v gasilskem domu proslava 150-letnice Srbske vstaje in igra »Pri Hrašovcih. Dvorana v domu je bila nabito polna, ker imajo ljudje zelo veliko smisla za kulturne prireditve. Nujno nam je potreben večji

Sodelovanje mladine v gasilskih društvih

V vrstah gasilskih društev na Kočevskem je močno udeležena tudi mladina. Ob koncu lanskega leta je bilo v teh društvih 263 mladincev in 125 mladink. Mladina je sodelovala (tudi ostala, ki ni članica v gasilskih društvih) skoraj pri vseh akcijah gasilskih društev, tudi v okrajnem in republikanskem tekmovalstvu gasilcev. Na veliki paradi, ki so jo priredili gasilska društva v počastitev 10. obletnice kočevskega zbora, je sodelovalo mnogo mladine. Zanimivo je, da je v gasilskih vrstah vključena predvsem kmečka in delavska mladina, manj pa dijaki.

Delo Počitniške zveze

Na Kočevskem imamo tri družine Počitniške zveze: v Kočevju, Sodražici in Ribnici. Ustanovljen je bil tudi okrajni odbor z nalogo, da nudi pomoč tem družinam ter jih med seboj povezuje. Najbolj delavska je družina v Kočevju, ki ima že 110 članov, ne moremo pa to šteti za družini v Sodražici in Ribnici, ki samo životarita, ozioroma sta prenehali delovati, kar bo tamkajšnji šolski in ostali mladini samo v škodo. Kočevska družina ima letos v načrtu taborjenje ob Bohinjskem jezeru, potovanje s kolesi po Stajerski ter petdnevni izlet na Tri-

Protiletalska zaščita v Sodražici

Občinski odbor protiletalske zaščite si je zadaj za bodoče delo mnogo koristnih nalog. Te so bile potrebne iz vzgojnih ozirov, da se članstvo za primer potrebe res dobro izuri, da bo sposobno opravljati naloge, ki jih nudi organizacija PLZ tudi v miru. Občinski odbor Sodražica je za to organiziral po večjih vaseh predavanja, katerih se je članstvo polnoštevilno udeležilo. Do sedaj je bilo že šest takih predavanj. Razveseljivo je tudi sodelovanje članov pri razgovoru.

PLZ v Sodražici bo sedaj dobila nosila in razni sanitetni material, za kar ima potrebna sredstva že zagotovljena. Odbor je organiziral tudi nekaj praktičnih vaj, ki so prav dobro uspeli. Zelim, da bi odbor še naprej uspešno delal v tej smeri in usposobil svoje člane za to človekoljubno delo.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR VELIKA LOKA

Del. štev. 236/1-54

18. aprila 1942 je zaseda sedmih mož Varetovega bataljona uničila kamion Italijanov na Medvedjuku. To je bila prva oborožena borba na območju občine. Od tedaj dalje se Italijani niso več upali sprehajati po tej cesti. Po tem oboroženem napadu je bilo tudi olajšano delo terenskim delavcem.

Občinski ljudski odbor Velika Loka je zato na predlog občinskega odbora Zveze borcev Velika Loka na podlagi 2. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS štev. 19-88/52) izdal na svoji seji dne 14. marca 1954

odlok o razglasitvi 18. aprila za občinski praznik občine Velika Loka.

1. člen
 18. (osemnajsti) april se razglašja za občinski praznik občine Velika Loka.
 2. člen
- Ta odlok stopi v veljavo z dnem razglasitve na oglasni deski občinskega ljudskega odbora in z dnem objave v Dolenjskem listu.
- Smrt fašizmu — svoboda narodu!
- Predsednik občinskega ljudskega odbora Velika Loka
Ciril Bukovec l. r.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR DOLENJA VAS

Dolenja vas, 14. marca 1954

Štev. 173-1

1. avgusta 1942 so Italijanski fašisti odpeljali v internacijo 124 najboljših ljudi iz občine naše občine. Mnogi izmed teh so zaradi mučenja in lakote pomrli v italijanskih taboriščih, izmed preživelih pa so nekateri najboljši po kapitulaciji Italije vstopili v Rabsko brigado. 1. avgusta 1942 so Italijanski fašisti ubili tudi prve štiri talce iz občine naše občine v Jasnici pri Dolenji vasi.

V trajen spomin na ta dan in na podlagi 2. in 15. točke 50. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 18-88-52) ter na predlog občinskega odbora Zveze borcev št. 2-54 je občinski ljudski odbor Dolenja vas na svoji 14. seji dne 14. marca 1954 sprejel tale

ODLOK o razglasitvi 1. avgusta za ljudski praznik občine Dolenja vas.

1. člen
 1. avgust se razglašja za občinski ljudski praznik občine Dolenja vas.
 2. člen
- Ta odlok razglasi predsednik občinskega ljudskega odbora Dolenja vas in se objavi na razglasni deski občinskega ljudskega odbora, veljati pa začne z dnem, ko je bil sprejet na seji občinskega ljudskega odbora Dolenja vas.
- Smrt fašizmu — svoboda narodu!
- Alojz Zbanič,
predsednik občine.

Malo več obzirnosti!

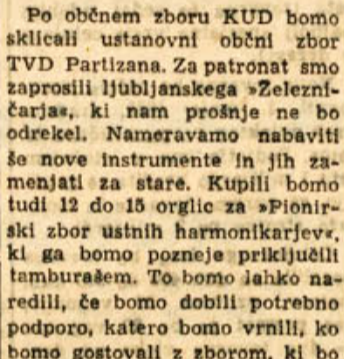
Ce se hoče delovni človek po trudapolnem delu malo razveseliti in razvedriti v gostilni, mu tega ne more nihče oporekati. Da pa si ljudje, ki se v gostilni napijo in naplesajo, dovoljujejo nasproti svojemu bližnjemu take pijanske bedarije, kot je bilo to preteklo nedeljo počel v sv. Jurja ulici v Novem mestu je že malo preveč. Huronsko kričanje pijanih moških in žensk, cviljenje, jokanje, prepirljivost, vmes pa petje in sprekrasne kletvice, podedovane od italijanskega okupatorja, vse to se je mešalo v čudoviti kaos, ki je bučal po mestu.

Čudno se, da za take ljudi ne veljajo predpisi uredbe mestne občine o miru in redu in kaljenju nočnega miru! Se bolj se pa čudimo, kje je ob takih prilikah kak varnostni organ, da bi razgrajajoče poučil o pravilnem vedenju, pa čeprav na drastičen način.

Kulturno-prosvetno in ostalo delo v Adlešičih

Poročali smo že, da si je »Adlešička tamburica« spet priborila prehodno zastavico za svoje delo od decembra do marca letos. Tudi o zelo uspešnem praznovanju občinskega praznika 21. in 22. marca smo že pisali. Ball pa smo se, da bodo ti uspehi uspalvi delavnosti naše mladine. Vendar smo se ball brez potrebe. Z veseljem ugotavljamo, da delo teče nemoteno naprej. Res je, da so nastale nekatere težave. Nekaj oglednih mladincev je odšlo v JLA, nekateri so si poiskali službu po okoliških gozdovih, drugi so šli na gradnjo ceste Zagreb-Karlovac-Reka. Nekaj starejših članov pa ima svoje muhe in mislijo, da že vse znajo in se jim ni treba nič več učiti. No prebrdili bomo tudi te težave, tako ali drugače.

Po občnem zboru KUD bomo sklicali ustanovni občni zbor TVD Partizana. Za patronat smo zaprosili ljubljanskega »Železničarja«, ki nam prošnje ne bo odrekel. Nameravamo nabaviti še nove instrumente in jih zamenjati za stare. Kupili bomo tudi 12 do 15 orglic za »Pionirski zbor ušnih harmonikarjev«, ki ga bomo pozneje priključili tamburici. To bomo lahko naredili, če bomo dobili potrebno podporo, katero bomo vrnilli, ko bomo gostovali z zborom, ki bo osmi ur jutraj in je trajalo skoraj do 14. ure. Tekmovanje so prekinili za čas komemoracije ob

Za razvoj in sodobno urejanje sadjarstva v Beli krajini skrbje letos tečajniki, ki so dokončali v pretekli zimski sadjarski tečaj v Crnomlju. V okraju so uredili 8 vzornih poskusnih sadovnjakov

bletnici smrti Borisa Kidriča, katere so se udeležili vsi igralci in gledalci.

Borbe za prva mesta so bile zelo zanimive. Navzlic mrazu in močnemu vetru so se dijaki trudili, da bi njihovo zmago izboljšali. Največ presenečen je nudilo tekmovalstvo dijakinj. Že v prvi igri med Brečicami in gimnazijo Novo mesto so proti pričakovanju zmagale dijakinje iz Brečic ter učiteljica in gimnazijec Novo mesto. Iz Crnomlja so prišli samo dijaki, iz Kočevja in iz Krškega pa se niso pojavili.

Tekmovanje se je pričelo ob osmi uri jutraj in je trajalo skoraj do 14. ure. Tekmovanje so prekinili za čas komemoracije ob

bletnici smrti Borisa Kidriča, katere so se udeležili vsi igralci in gledalci.

Borbe za prva mesta so bile zelo zanimive. Navzlic mrazu in močnemu vetru so se dijaki trudili, da bi njihovo zmago izboljšali. Največ presenečen je nudilo tekmovalstvo dijakinj. Že v prvi igri med Brečicami in gimnazijo Novo mesto so proti pričakovanju zmagale dijakinje iz Brečic ter učiteljica in gimnazijec Novo mesto. Iz Crnomlja so prišli samo dijaki, iz Kočevja in iz Krškega pa se niso pojavili.

Tekmovanje se je pričelo ob osmi uri jutraj in je trajalo skoraj do 14. ure. Tekmovanje so prekinili za čas komemoracije ob

ZAKAJ V VEL. GABRU NE DELA KULTURNO-PROSVETNO DRUŠTVO?

V Vel. Gabru mislijo, da je skrb za kulturno-prosvetno delo le zadeva učiteljske in igralne družine. Pred kratkim je stari odbor sklical občni zbor društva, ki se ga je udeležilo 8 članov, med temi so bili 4 učitelji. Mogoče je bila res slaba organizacija, vendar ni bilo zastopnikov ostalih organizacij, ne občine, ne kmetijske zadruge. Le nekaj članov stare igralne družine, ki je davno prenehala s delom, je udeležilo, zakaj ne gre prosvetno delo v Gabru.

Izgradnja društva je morala prenehati, ker se učiteljska zadruga ni ljudo do zvečer na več. Mladina je po težkem dnevnem delu zvečer prišla iz daljnih vasi, bližnji pa niso prišli. Za našo uporabljaljo že vsa leta star Gasilski dom, ki ima le zadnji odel. Če nobena organizacija ne obdela ne zadruge, se ni spomnila na kulturno društvo v Gabru, ki je potrebno vsestranske pomoči. Pred štirimi leti so nekaj govorili in tudi neke temelje skopali za gradnjo zabojnega doma, toda ostalo je le pri temeljih. Za gospodarske objekte in skladišča so kaj hitro pokrenili vse, le za skromni kulturni prostorček nimajo vidljivosti. Kmetijska zadruga je vel dobro poslovala in z raznimi odstopi tudi imela precejšnje dobičke. Gaber z okolici vami je bogat predel, po krompirju ter pridobivanju raznih semen zanašale naokrog. Če bi imeli našrno gospodarstvo te malo več smisla za skupnost, ne za svoje okoliščine, bi Gaber slovel tudi kot gospodarsko-kulturni center v tem kraju.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Consko prvenstvo odbojke za Dolenjsko

V nedeljo je bilo v Novem mestu consko dijaško prvenstvo v odbojki za Dolenjsko. Nastopili so dijaki in dijakinje iz Brečic ter učiteljica in gimnazijec Novo mesto. Iz Crnomlja so prišli samo dijaki, iz Kočevja in iz Krškega pa se niso pojavili.

Tekmovanje se je pričelo ob osmi uri jutraj in je trajalo skoraj do 14. ure. Tekmovanje so prekinili za čas komemoracije ob

Za razvoj in sodobno urejanje sadjarstva v Beli krajini skrbje letos tečajniki, ki so dokončali v pretekli zimski sadjarski tečaj v Crnomlju. V okraju so uredili 8 vzornih poskusnih sadovnjakov

Pomlad v Domu onemoglih v Metliki

Pod toplimi spomladanskimi vetrovi in prijetnimi sončnimi žarki so naglo ozelenele trate in bregovci. Razcvetelo so zvončice, vijolice in trobentice. Vrnili se je kos, med veselimi žvrgolenjem pripravila domovanje za mladi narod. Sončne trate pa niso same s svojimi plitjimi pet-

jem in žvrgolenjem, polne so cibicankov in pionirjev.

Pa niso naši najmlajši v Metliki pozabili na dom onemoglih. Dijaki gimnazije so jih obiskali, li pod vodstvom prof. Irene Herkovič in ravnatelja osnovne šole Šviggla. Dijaki so pod vodstvom posameznih vodij skupin

izvajali lepo nastudiran kulturni program. Najprej so zaigrali mali harmonikaški lepe partizanske in narodne pesmi. Vodja in instruktor malih harmonikarjev je Pahor Lojze, ki se mnogo trudi s svojo skupino. Potem so peli mladi pevci lepo in prisrčno, starčki so imeli solzne oči, marsikateri je kaj takega v življenju ni doživljal. Mnogi imajo za seboj le težko življenje, geranje in trpljenje. Zaigral je tudi orkester dijakov iz gimnazije pod vodstvom Rajmer Rudija, ki je iz mladih dijakov prostovoljno in z velikim veseljem stvoril precej dober orkester.

»Da, iz teh bo še marsikaj koristnega postal«, so dejali starčki, »ako že sedaj toliko znajo«.

Kolektiv doma onemoglih je priredil tudi pripravljeno majhno prireditev. Mladi dijaki in njih voditelji so se prav dobro potrudili v domu. Tudi starčki so zapeli z najmlajšimi lepo in prisrčno. Kar ni so se mogli posloviti od mladih. Ko so dijaki končno odšli, je dejal stari občak v domu.

»Zdaj je pa vse veselje odšlo od nas. Naj bodo lepo zahvaljeni za prijetno popoldneje.«

»Ostanite zdravi, saj bomo le prišli, so obljubili dijaki in njihovi voditelji. Tako so mladi pionirji hkrati tudi v dom onemoglih žarek spomladni in sonca.

R. F.

PRVI HASTOP NOVOMEŠKIH ODBOJKARJEV

TVD PARTIZAN (Novo mesto) in ILIRIJA (Ljubljana)

Zenski ekipi 4:1, moški ekipi 4:1

Med pripravami za prvenstvene tekme sta ženska in moška odbojkarstva ekipa novomeškega Partizana odigrali prijateljski tekmi z odgovarjajočimi ekipama Ilirija v Ljubljani. Vsem se je poznalo, da so bile na začetku sezone, vendar so Novomeščani zaradi boljše rutine premagali Ilirijane dvakrat po 4:1. Torej dober začetek.

Šahovski turnir v dijaškem domu v Crnomlju

Te dni je bil končan dvokrožni šahovski turnir v dijaškem domu v Crnomlju. Zmagal je petošolec Kastelic z 21 in pol točkami. Novakom in Simčič z 21 točkami. Novak ni odstopil s turneje kot je bilo pomotoma objavljeno, pač pa je prvi končal. Vidna je bila posebno velika izenačenost med posameznimi igralci. Najboljša nečaka pa slab plašan Štoudharja iz Besterja razreda, čemu je bila kriva njegova bolezen.

Kopje so vrgli 460 m daleč!

Crnomelj je že znan po vsej Sloveniji kot mesteca kopjarjev in bilo je mnogo pisanja, da dva metra okoli 50 m itd. Nikoli pa niso bili zapisani rezultati teh mladih ljudi. Iz Crnomlja je odšel Plut v slovenski prvak — in vsi so mislili, da bo našo naslednika. Toda prav te dni je predstavil 16-letni Kastelic, ki je z metom 51,40 m dokazal, da je najboljši mladinec v Sloveniji. Tudi Mušič ne zaostaja za našim najboljšim kopjarjem. Najboljša deatorica je vrgla kopje 40,32 m daleč: Plut 61,60, Kastelic 51,40, Mušič 49,38, Kapuš 46,70, Čop 43,32, Jamšek 42,05, Brinc 42,38, Likovec 41,18, Urbas 40,99, Štoudhar 40,53 — povprečen met je 46,02 metrov, kar je zelo dosti. Če upoštevamo, da so vsi metalci začetniki in da se morajo zahvaliti za svoj napredek profesorju Kolariču.

Crnomljski atleti so odprli sezono

V švedski štafeti je zmagala 1. štafeta gimnazije (Ivanušič, Simčič, Mušič, Čop) v času 2:21,5. T. M.

Simončič Vlado — slovenski mladinski prvak v krosu na 1500 m

Ze lani je mladinec uspešno zastopil in zamenjal Brinca. Zl se dan nastopila v Odrčju v Ljubljani, mladi Vlado Simončič. Zasedeno drugo mesto na Teku republikne med mladinci TVD in letošnji zmagovalček med mladinci mladinci v krosu — sta njegova največja uspeha v atletiki. Ne samo da je talent, temveč tudi prido trenirja in se uspešno dosesti le z

marljivim treningom. Sedaj se bo moral oprjeti marljivega študija, če bo hotel iti na vojaško akademijo in bo verjetno tudi premagal vse zaprke, kot spomin metro atletike stene. Njegovi najboljši rezultati: 100 m: 13,0, 200 m: 37,0, 400 m: 58,2, 1000 m: 2:32,2, 1500 m: 4:38,0.

Njegovi rezultati in uspehi so tem večji vrednostni, ker se je začel udeleževati šele lansko pomlad. Tudi njega je imel učitelj Kolarič, ki ima mnogo izkušenj z atletiko.

NOVOMEŠKI ODBOJKARJI POVABLJENI NA DUNAJ

Ekipa novomeških odbojkarjev je prejela to pomlad že več vabil in ponudb za gostovanja, ki bi jih opravili pred pričetkom prvenstvenih tekem. Tudi v Češki Sokol Dunaja želj povabiti naše članje. Kot znano, je lansko leto gostoval v Novem mestu, sedaj pa vabi naše odbojkarje, da mu vrnejo obisk na Dunaju.

PORAZ NOGOMETASEV NOVOMEŠKEGA PARTIZANA

PAPIRNICAR (Večje): PARTIZAN (Novo mesto) 2:1 (1:1)

Prvi start novomeškega Partizana v letošnjem tekmovalju ljubljanskega I. razreda na domačem igrišču ni bil uspešen. Čeprav je imel igro skoro ves čas tekme, predvsem pa v drugem polčasu, popolnoma v svojih rokah in je stalno igral na polovici nasprotnikov, je gostom uspelo, da so v enem in edinem prodoru v polovico domačih dosegli znagnosni gol. Povratno se nadaljuje prihodno nedeljo. Partizan bo imel na domačem igrišču na Stadionu opraviti z borbenim moštvom SD Duplice iz Kemnika.

Prireditelju pripravomo, da organizira rediteljsko in blažiteljsko službo pri vzhodu na Stadion, pa naj bo priateljska ali pa prvenstvena tekma.

Gibanje prebivalstva v Ribnici

V mesecu marcu sta bili rojeni dve deklici in en deček. — Porok: Umrlj so: Thelen Janez, kmet, 78 let iz Zamočeca. Pajnič Marija, gospodinja, 27 let iz Započeca. Pajnič Janez, 39 let iz Započeca. Benčina Ivana, učiteljica, 91 let iz Sinovice.

Gibanje prebivalstva v Loškem potoku

V mesecu marcu ni bilo nobenega rojstva in porok. — Umrlj sta: Debeljak Janez, 73 let iz Malega loka. Rus Marija, 80 let iz Segove vasi.

Gibanje prebivalstva v Ribnici

V mesecu marcu sta bili rojeni dve deklici in en deček. — Porok: Čili so: Jeger Henrik, šofer iz Gorenje vasi. Gorenjak Angela, gospodinja iz Gorenje vasi. Češar Janez, uslužbenec iz Ribnice in Mertelj Sonja, uslužbenka iz Kočevja. — Umrlj so: Kozina Ivana, učiteljica, 78 let iz Jurjevice. Benčina Marija, učiteljica, 89 let iz Bukovice. Perhaj Ivan, gospodinja, 78 let iz Ribnice. Pajnič Branika, otrok, 1 mesec iz Gorenje vasi.

DOLENJSKI OBLJESKOVALEC

KINO

Kino KRKA Novo mesto
Od 18. do 19. aprila: amer. barvni film »Ljubimec New Orleansa«. Od 20. do 21. aprila: švicarski film »Kralj kegljačev«. Od 22. do 27. aprila: slovenski film »Vesna«.

Kino JLA Novo mesto
18. aprila: ameriški film »Williamsova karabinka«. 25. aprila: ameriški film »Fant s trobentno«.

Kino Jadran Kočevje

Od 18. do 19. aprila: »Irena v zagreb«. Od 21. do 22. aprila: »Solanje Toma Browna«. Od 23. do 25. aprila: »Samotna zvezda«.

Kino Crnomelj

Od 15. do 18. aprila: »Veliki valček«. Od 20. do 22. aprila: »Tarzan med loveci«. Od 22. do 25. aprila: »Zmajeva seme«, I. del.

Kino Loški potok

17. in 18. aprila: »Varuj se plavolake«. 24. in 25. aprila: »Cirkuski deček«.

MALI OGLASI

UGODNO PRODAM čevljarški šivalni stroj »Singer« (zlahsteperica). Naslov pri upravi. (12)

PRODAM malo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem v Trebnju, ozirna neposredni bližini. Naslov pri upravi. (12)

MIZARSKEGA pomočnika sprejemem takoj v službo. Hrana in stanovanje zagotovljena. Plača po dogovoru. Naslov pri upravi lista. (12)

IZGUBILA sem od Tanče gore do Crnomlja denarnico s slikami in osebno izkaznico na ime Matkovič Rozalija, Tanča gora 26, št. ud. 13018 — sor. 0496238. — Najditej naj na moje stroške vse vrne, denar pa naj obrni. V nasprotnem primeru je proglasen za neveljavno. Matkovič Rozalija.

PRODAM zidnico in vinograd pri železniški postaji Senič. — Naslov v gostini Bukovec Alojz v Senici. Cena po dogovoru. PRODAM malo rabljeno spalnico. Poizvedbe: Novo mesto, Cankarjeva 22.

Registracija motornih vozil

Tajništvo za notranje zadeve OLO Novo mesto obvešča lastnike in uporabnike cestnih motornih vozil, da bo naknadna registracija za leto 1954 dne 22. in 23. t. l. v Novem mestu.

To obveščilo velja za tiste lastnike, ki imajo svoja vozila prijavljena na tajništvo za notranje zadeve OLO Novo mesto in se niso odzvali registraciji v času od 15. do 20. marca 1954.

Hkrati pozivamo lastnike motornih vozil, ki v dneih 22. in 23. aprila ne bi pripeljali motornih vozil na registracijo, da vrnejo evidenčne tablice in pisмено obzračilno vozilo, zakaj se niso odzvali v redni registraciji motornih vozil. Evidenčne tablice je treba vrniti najpozneje do 5. maja 1954. Iz pisarne tajništva za notranje zadeve OLO Novo mesto

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 9 dečkov in 3 deklice. — Porok: so: Kojčančič Jože, kiderski pomočnik iz Zadorva pri Ljubljani in Spelko Ana, irgovska pomočnica iz Vavte vasi. Sellé Jože, upok. rudar in Tovornik Težija, gospodinja, oba iz Ločevca. — Umrlj so: Avguštin Alojz, delavec, 40 let iz Podturna. Omerza Tereziija, posestnica, 85 let iz Radovljice pri Bučki. Kostanjevec Franc, delavec, 51 let iz Dol. Nemške vasi. Smolčić Ana, delavka, 89 let iz Vrhtrebnja.

Gibanje prebivalstva v Crnomlju

Od 27. marca do 10. aprila sta bila rojena dva otoka. — Porok: Čila sta: Hudorovač Marijan, delavec iz Otovca in Brezar Zvonka, delavka iz Kanjarice. — Umrlj so: Veselič Anton, kmet, 72 let iz Čudnega sela. Majerle Janez, kmet, 81 let iz Griča. Štrbelj Jakob, kmet, 83 let iz Svinbika.

Gibanje prebivalstva v KOPČEVJU

Pretekli teden sta bila rojena dva dekca in dve deklici. — Porok in smrti ni bilo.

Gibanje prebivalstva v Gradcu

V mesecu marcu so bili rojeni 4 dečki in 3 deklice. — Porok: Čila

